

**نقش والدین در تربیت
کودکان زیر ۶ سال
(۱-۶)**

فرهاد فرهادی

کارشناس ارشد تعلیم و تربیت؛ مدرس دانشگاه

---

www.ketab.ir

سرشناسه	فرهادی، فرهاد، ۱۳۳۲-
عنوان و نام پدید آور	نقش والدین در تربیت کودکان زیر ۶ سال (۱-۶) / نام مؤلف: فرهاد فرهادی.
مشخصات نشر	تهران، آپ، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۷۵ صفحه، ۱۴/۸ × ۲۱ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۵۴۲۷-۸-۹ ریال ۱۰۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	کودکان -- سرپرستی
موضوع	Child rearing :
موضوع	تربیت والدین
موضوع	Parenting :
موضوع	تربیت کودکان
موضوع	Domestic education :
رده بندی کنگره	۱۳۹۷: ۱۴۷
رده بندی دیویی	۶۴۹/۱ :
شماره کتابشناسی ملی	۵۱۵۲۵۳۰ :

انتشارات آپ

نقش والدین در تربیت کودکان زیر ۶ سال (۱-۶)

فرهاد فرهادی

چاپ اول: ۱۳۹۷ / ۱۰۰۰ نسخه، رقمی

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۴۲۷-۸-۹

ویراستار فنی: علی درویشانی

حروفچینی، صفحه آرا و طراح جلد: زهره طهرانی

چاپخانه: چاپ دیجیتال طهرانی

انتشارات آپ، تهران: صندوق پستی ۱۶۳۴۸۶۳۴۱۴

تلفن: ۰۹۳۵۴۳۰۴۸۳۸

E-mail: uppublish@gmail.com

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

۵	پیشگفتار
۷	مسائل مربوط به تربیت نوزاد در قبل از تولد
۱۰	مراقبت‌های بهداشتی و سلامت نوزاد در هنگام تولد
۱۱	تربیت کودک از روزهای نخستین تولد تا دو سالگی
۱۹	تربیت کودک از ۲ سالگی تا ۵ سالگی
۲۸	نقش تربیتی والدین در سن ۲ تا ۵ سالگی کودکان
۳۲	عوامل موثر بر تربیت کودک زیر ۶ سال
۳۶	آموزش رفتارهای سازگار در کودکان زیر ۶ سال
۳۷	چگونگی برقراری روابط بین کودک و والدین زیر ۶ سال
۴۰	چگونگی ایجاد و تقویت حس مادری و پدری در کودکان زیر ۶ سال
۴۲	خانواده و نقش آن در مهارت سازگاری کودک پیش دبستانی
۴۵	چگونگی تجلی جلوه‌های ناسازگاری کودک زیر ۶ سال
۴۶	راه‌های اصلاح ناسازگاری کودکان
۴۹	علل استرس کودکان پیش دبستانی و راه‌های اصلاح آن
۵۱	چگونه می‌توان استرس را در کودکان زیر ۶ سال کاهش داد؟
۵۲	علل اضطراب کودکان پیش دبستانی
۵۳	راه‌های کاهش اضطراب کودکان قبل از دبستان
۵۴	علل افسردگی کودکان و راه‌های اصلاح آن
۵۶	علت‌های لج بازی کودکان و نحوه اصلاح آن
۵۸	خشم کودکان و راه‌های کنترل آن
۵۸	خصوصیات کودکان پیش فعال و راه‌های بهبود آن
۶۰	علل ترس کودکان پیش دبستانی و راه‌های اصلاح آن
۶۲	اختلالات گفتاری کودکان زیر ۶ سال و چگونگی اصلاح آن
۶۴	بازی و نقش آن در اصلاح رفتار کودکان
۶۶	خلاصیت و پرورش آن در کودکان زیر ۶ سال

پیشگفتار

«إِنَّ لِكُلِّ شَجَرَةٍ ثَمْرًا وَثَمَرَةُ الْقَلْبِ الْوَلَدُ»، هر درختی میوه‌ای دارد و میوه قلب انسان فرزند اوست. پیامبر اکرم (ص).

کودکان، ثمره‌ی زندگی والدین هستند و تداوم حیات بشر در تولد کودکان نهفته است. کودکان جهان، مردان و زنان آینده جامعه هستند که باید از ابتدای زندگی آنها به پرورش جسم و جانشان پرداخته شود. رشد و تعالی جامعه و توسعه‌ی همه‌جانبه‌ی آن، به شیوه و روش‌های (مُتدهای) تربیت کودکان وابسته است. سال‌های نخستین زندگی کودکان، زمان شکل‌گیری شخصیت آنهاست که اگر از تعلیم و تربیت آگاهان و علمای والدین برخوردار شوند، در مراحل بعدی زندگی انسان‌هایی کارآمد، توانمند و متعال خواهند شد و چنانچه والدین از تربیت آنان غافل شوند، در سال‌های بعد با مشکلات متعددی مواجه می‌شوند.

به‌راستی آیا همه‌ی والدین دوست ندارند که کودکان آنان در آینده انسان‌هایی صالح، عالم، توانمند، متفکر و خلاق و کارآمد باشند و سبب آرامش والدین و موجب عزّت آنان گردند؟ پاسخ به این سؤال مثبت است. پس چرا عده‌ای از آنان موفق نمی‌شوند و فرزندانشان بزهکار، مشکل‌ساز، دانا ناهنجارهای رفتاری می‌شوند؟ چرا بسیاری از کودکان به دلیل تربیت غلط، مسیر نادرست را پیموده و تبه‌کار، دزد، آدم‌کش و... می‌شوند؟ مگر قدرت‌یادگیری ندارند؟ مگر فطرت آن‌ها بر پاکی نیست و دارای فطرت الهی نیستند و مگر معصوم به دنیا نمی‌آیند. پس علت چیست؟

روشن است که والدین برای تربیت صحیح کودکان خود، باید قابلیت، و توانمندی و مهارت‌های تربیت صحیح و آموزش‌های لازم را کسب نموده، و شیوه‌ی تعامل با کودک را آموخته باشند. همچنین ضمن حوصله و بردباری، از اطلاعات تربیتی به‌روز آگاهی داشته باشند، در عین حال مراحل رشد کودک را بشناسند و با نیازهای سن آنها آشنا باشند.

والدین خوب می‌دانند که به محض تولد کودک، در مقابل تربیت و آموزش مهارت‌های زندگی و خوب زیستن او مسئول هستند و تا لحظه مرگ، سرنوشت سعادت و آامش آنها با سرنوشت کودک به هم گره می‌خورد و خوب می‌دانند؛ که اثر تربیت آنها غفلت نمایند و او جوانی ناپه‌نچار شود، دوران پیری سختی را تجربه خواهند کرد. اهمیت تربیت کودکان بر دولت و ملت و بر خانواده‌ها آشکار است و امروزه با افزایش اطلاعات تربیتی خانواده‌ها بیشتر سرمایه‌گذاری شود و والدین با آگاهی صحیح تربیتی بیشتر آشنا شوند، امور تربیت کودکان صحیح‌تر، منظم‌تر و منطقی‌تر پیش خواهد رفت و در آینده با جامعه‌ای خردمند، منطقی، بالنده و رشد یافته روبرو می‌شویم.

تاکنون کتاب‌های مفید و متعددی در زمینه‌ی تربیت کودکان، نوشته شده است. مؤلف نیز که چهل سال سابقه و تجربه‌ی مفید تعلیم و تربیت کودکان را داشته و سخنرانی‌های متعدد در زمینه‌ی آموزش خانواده پس از استازان ارانه نموده و در طول این سال‌ها و با سؤالات والدین روبرو بوده است. لذا کوشش نموده تا با زبانی ساده که قابل درک عموم خانواده‌ها باشد، به نکاتی در زمینه‌ی تربیت کودکان زیر شش سال اشاره نموده تا سهمی در تربیت کودکان

داشته باشد. همچنین یادآور می‌شود که از انتقادات و ارائه نظرات خوانندگان محترم در زمینه اصلاح چاپ‌های بعدی استفاده می‌نماید.

مسائل مربوط به تربیت نوزاد در قبل از تولد

زندگی کودک از لحظه‌ای که اسپرم با تخمک در رحم مادر ترکیب می‌شود، آغاز می‌گردد. اگر مشکلی در تعداد کروموزوم‌ها و شیوهی ترکیب آنها ایجاد نشود. کودک به تدریج رشد می‌کند و پس از مرحله تخمکی، سلول‌های شکل استخوان‌ها، ماهیچه‌ها، اعصاب و سایر قسمت‌ها فعال می‌شوند و تقسیم مولی‌بندی و رشد افزایش می‌یابد، بند ناف که یک رشته‌ی نرم و انعطاف‌پذیر است و دارای دو شریان نافی و یک ورید است از جنینی به انتهای رحم مادر متصل می‌گردد. رئون تمیز مادر از جفت بوسیله ورید نافی، منبع تغذیه جنین می‌شود. غذیه سالم، لازم و کافی مادر، در سلامت و رشد جنینی مؤثر است. از آن جهت که جنین به مواد غذایی کلسیم‌دار مانند شیر لبنیات و مواد پروتئینی، چربی، قندها و ویتامین‌ها اشاره کرد. همچنین خواب کافی، ورزش سبک و مناسب، امنیت، آرامش روحی، از دیگر موارد مهم است که در سلامت و رشد جنین اثر دارد.

از سوی دیگر بعضی بیماری‌ها مادر مانند آنسوزنا سفلیس، ایدز، دیفتری، تیروئید، سرخچه، آبله‌مرغان، آبله، به علت عبور از جفت می‌تواند رشد جنینی را مختل سازد. خانم‌هایی که سیگار می‌کشند و نیکوتین بیشتری در خون آنهاست و یا أحياناً الکل مصرف می‌کنند، سلامت جنین را به خطر می‌اندازند. تحقیقات نشان داده است: نگرانی‌های دوره‌ی بارداری و ناراحتی‌های مکرر مادر در این دوره سبب افزایش ترشح هورمون آدرنالین و